אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פט"ז מהל' סנהדרין הלכה ד סמג עשין קה וע"ש בכ"מ וכפ"י ר"ח שם הלכה כ:

כד ב מיי' שם פט"ז הלכה ד וס"ה מהל' שבועות הלכה כ וע"ש בכ"מ:

כה ג מיי' פ"ד מהל' שבועות הלכה כ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בטלו חייב לא כל"ל ותות ו' נמחק: (ב) רש"י ד"ה ורים לקים וכו' ליכא למימר בה התראת ודאי: (ג) ר"ה אוכל וכו' יוסי בטל כל"ל ותות ו' נמחק: (ד) תוס' ד"ה (בע"א) הניחא וכו' אחר כדי דבור נמי דהלשון משמע שבא לשאול: (ה) באר"ד פי' הקונטרס דשמעתין דאיכא למימר הא דקאמר הכא דהוי כל ימיו בעמוד והחזר משמע שפיר לעולם אף כשבא לב"ד כל"ל ד"ה מידי הוא וכו' דלרים לקים לאו מקדמו עשה כל"ל ותות למ"ד נמחק: (ו) באר"ד מקדמו עשה נמי אין ליקון עליו וי"ל: (ז) באר"ד דכי נמי לאו מקדמו עשה אין: (ח) באר"ד וא"כ כי נמי מזהירין לו ב"ד שיצא ולא יצא לא מחייב: (ט) באר"ד דלאו שהקדימו עשה ליקון דאי אין ליקון משום שמיתת וכו' א"כ כיון שאם ירלה לצאת יצא היאך נקי וכו' הימי דיק לאו מקדמו עשה וכו' דקאי אדלעיל כדפי': (י) ר"ה נמאי וכו' לאו שמה התראה פי' ולבך לא תגי וכו' אם מעל הכנים ואח"כ שחטה דהתם לא נקי משום דכוי התראת ספק דשמא לא יבטל העשה וכל אימת דלא ביטל עשה פטור ואי קשיא אמאי לא נקי הא משמתת ליה וכו' שמבטלו תו' רש"י: (כ) באר"ד וא"ת כי לא קיים נמי שיצא אם בכ"ד הזהירו לו אמאי ליקי וכו' וי"ל כיון דהשתא מיהת וכו' אב"ב יש לנו לומר שלא יקיימנה אח"ב אלא הוא עשה לעולם וכו' והבי נמי אמרינן וכו' כל אחת ואחת דלא הוי התראת ספק דשמא יפול על גוירתו משום דכיון דבשעה שהוא עומד עכשיו הוא עובר יש לנו לומר שלעולם יעמוד כמו שהוא וכו' הכי נמי יש לנו לומר הכא דלעולם לא יקיים העשה: (ל) באר"ד אלא לרשב"ל אמאי: (מ) ר"ה ועבר וכו' וי"ל דמ"מ איו מתחייב ביון דסמוך להתראה עדיין לא עבר דדוקא גבי גזיר עשתה יין ועובר אמרינן דיש:

כו מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה רבי יוחנן לתנא תני בטלו חייב (ה) ולא בטלו פטור דתני תנא קמיה דרבי יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמרת קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני [א]ביטלו ולא ביטלו ורבי שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי [ב]בהתראת ספק קא מיפלגי מר סבר התראת ספק [ג]שמה התראה ומר סבר התראת ספק [ד]לא שמה התראה ואזדו לטעמייהו [ה]דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אכלה רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר [ו]אינו לוקה משום

מידי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן האמר ליה רבי יוחנן לתנא תני בטלו חייב (ה) ולא בטלו פטור דתני תנא קמיה דרבי יוחנן כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל מאי קא אמרת קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני [א]ביטלו ולא ביטלו ורבי שמעון בן לקיש אומר קיימו ולא קיימו במאי קא מיפלגי [ב]בהתראת ספק קא מיפלגי מר סבר התראת ספק [ג]שמה התראה ומר סבר התראת ספק [ד]לא שמה התראה ואזדו לטעמייהו [ה]דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אכלה רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו אינו לוקה רבי יוחנן אומר [ו]אינו לוקה משום

[ו]**מידי הוא טעמא אלא לר' יוחנן הא אמר ליה רבי יוחנן לתנא תני בטלו חייב לא בטלו פטור.** משמע אבל רבי שמעון בן לקיש דאית ליה קיימו ולא קיימו לית ליה מיהולא דבעמוד והחזר קאי דדרים כל ימיו תהיה לו לאשה ולא ישלמנה וא"ת לילקי גם כי החזירה דהאי אינו לאו הניתק לעשה הוא שקדמו עשה ללאו לרים לקים דלית ליה דרשה דעמוד והחזר קאי ופי' בקונטרס דלרים לקים לאו שקדמו לעשה ולאו שניתק לעשה שוין ואין ליקון עליו אלא יקיים העשה מיד כשיהיה לו בית דין להחזירה וקשה לרים לקים דסבירא ליה לאו שניתק לעשה ולאו שקדמו עשה שוין טמא שבא אל המקדש דתמני' אמאי נקי הרי הוא ניתק לעשה ויקיים העשה כשיהיה לו ב"ד לצאת מן המקדש כיון דאית ליה לאו שקדמו עשה (ו) אין ליקון עליו וי"ל דמיירי שמזהירין אותו לצאת ואומר אלא יצא ומיד נקי לרים לקים דסבר קיימו ולא קיימו וא"ת א"כ מאי פריך לעיל כתיבה ותגינה תגינה טמא שבא אל המקדש דלקי ואמאי לא דמי אותה דכי נמי לאו שקדמו (ו) לעשה אין ליקון הכא נקי כשמזהירין לו ב"ד לצאת והוא אומר אלא יצא ויש לומר דהאי טעמא דפריצנא לא שייך אלא לרים לקים דאמר קיימו ולא קיימו אבל הכא דמייתי תגינה הייגו אליבא דר' יוחנן דאית ליה ביטלו ולא ביטלו וא"כ כי נמי מזהירין (מ) לא יצא ולא מיחייב כיון דעדיין לא ביטל ודוחק הוא האי תירוצא ולכך פי' הר"ר שלמה מדרוי"ש הניחא למ"ד ביטלו קאי אתתקפתא דלעיל דדייק ממתני' דהטמא הבא אל מקדש דלאו שהקדימו (ו) לעשה ליקון דאי אין ליקון דמשום שניתק לעשה וכל כמה שלא בטלו מסיב ניתק כל כמה שבידו וא"כ כיון שאם ירצה לצאת היאך נקי הא לא משכחת ביטלו אלא למ"ד תני קיימו ולא קיימו א"כ היכי דייק לאו שקדמו לעשה לא ליקון משום דמשכחת ליה לא קיימו משכנכם למקדש טמא והזהירו לו שיצא ויאנו יוצא ועוד ראיה להאי פירושא דקאי לעיל כדפי' דקאי אעמוד והחזר קשה דכיון דכל ימיו דרשינן כל ימיו בעמוד והחזר קאי א"כ מאי פריך למ"ד קיימו נהי דבשאר לאו הניתק לעשה נקי בשלא קיימו כשיהיו ב"ד מ"מ הכא גלי קרא דלא נקי כשלא קיימו כיון דהוה בעמוד והחזר כל ימיו ומיהו י"ל דלא מיסתברא ליה להעדיפו משאר לאו הניתק לעשה שבשם משום דדרשינן ביה כל ימיו. כך הקשה מש"ל ומיתיר ול"ע: **במאי** קא מיפלגי בהתראת ספק דרבי יוחנן אית ליה שמה התראה ורישׁ לקיש אית ליה לאו שמה התראה. (ז) ופי' לכך לא תני רישׁ לקיש בטלו חייב כגון שלקה האם מעל הכנים ושחטה דלא נקי משום דהוי התראת ספק ושמא לא יבטל העשה וכל אימת דלא ביטל עשה פטור ולא נקי (ח) והוי משכחת ליה התראת ודאי כגון שהתרו בו בשעה שמבטל ומי' רש"י דלעולם בעינן התראה בשעה שעובר על אזהרתו ואפילו היא תלויה בדבר כדאמרינן בשבועות (דף כח:) שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו אכליה לתגאיה והדר אכליה לאיסוריה התראת ודאי היא אכליה לאיסוריה והדר אכליה לתגאיה היא התראת ספק אלמא אכלה בשעת איסור בעינן ואע"פ שאין הכאו נגמר עד שיאכל את של תגאי: **דאמרי תרוייהו אינו לוקה.** ומיהו טעמייה דמר לאו כי טעמיה דמר: אוכל ולא אכל עבר על שבועתו כשהוא יושב (ג) ובטל ואין כאן מעשה והתראת ספק נמי הוא שהרי תלה זמן לשבועתו כל היום:

משום

שון: **רבי יוחנן סבר התראת ספק שמה התראה.** ואע"ג דכל לא מעשה שניתק לעשה לדבריו התראת ספק היא שהרי כשעובר על הלאו צריך להתרות בו והוא אמר שגמר הלאו בביטול העשה תלוי וכשמתרין בו אל תגרש ספק הוא שמא לא יבטל את העשה להבירה בהגאה(ד) ולכשהיה ויבטלנו קאמר דלקי אלמא התראת ספק שמה התראה: **ורישׁ לקיש סבר התראת ספק לא שמה התראה.** אלכך אם היה גמר הלאו תלוי בביטול העשה לא היה לוקה עליו אלא הלאו משגירש נגמר והוא לה התראת ודאי והעשה ניתן להיות תחת המלקות ולכשיבא לבית דין או יקיים או יקלה. ואי קשיא לרבי יוחנן נמי אימא למימר (ה) בהתראת ודאי ויתרו בו כשבא לבטל את העשה שהוא עקירת הלאו לעולם התראה בשעה שעובר על אזהרתו בעינן ואפילו היא תלויה בדבר כדאמרינן בשבועות (דף כח:) שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו אכליה לתגאיה והדר אכליה לאיסוריה התראת ודאי היא אכליה לאיסוריה והדר אכליה לתגאיה היא התראת ספק אלמא אכלה בשעת איסור בעינן ואע"פ שאין הכאו נגמר עד שיאכל את של תגאי: **דאמרי תרוייהו אינו לוקה.** ומיהו טעמייה דמר לאו כי טעמיה דמר: אוכל ולא אכל עבר על שבועתו כשהוא יושב (ג) ובטל ואין כאן מעשה והתראת ספק נמי הוא שהרי תלה זמן לשבועתו כל היום:

משום

מסורת הש"ס

א) שבועות כח., ב) (חולין פא.), ג) פסחים סב: שבועות נ: כח. תמורה נ:, ד) (כדלקמן עח.), ה) לפי הרש"ל הד"ח, ו) רש"ל וא"ת הא משכחת, ז) רש"ל מתחיל.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה במאי וכו' הה"נ אמריגן בגזיר. עי' שבת דף ד ע"א תוס' ד"ה קודם. גיטין דף לב ע"א תוס' ד"ה ומפקינהו:

מוסף רש"י

דאמרי תרוייהו אינו לוקה. פטור ממלקות דלא מצא (פסחים סג.) ומכל מקום חולקין בטעמו של דבר. טעמא דיהיב מר לא יהיב מר, ומר לית ליה טעמא דמר. ולקמן מפרש פלוגתייהו (שבועות נ:).

רבינו חננאל

מאן תני כל לא תעשה שיקדמו עשה ליקין עליו ר' יוחנן האמר ר' יוחנן לתנא תני קיימו ולא קיימו. ורישׁ לקיש אמר בטלו ולא בטלו במאי פליגי בהתראת ספק כגון שלקת האם על הבנים ומתרין בו לא תקחנה ריש לקיש אמר כגון זו התראת ספק היא שיתכן לו אחרי שיקחנה ישלחנה והיכי היא התראת ודאי כגון שבא לשחטה והתרו בו אם תשחט אותה תלקה ושחטה ור' יוחנן אמר אפילו התראה בלקיחה שמה התראה. ואזדו לטעמייהו דאיתמר שבועה שאוכל כבר זה היום ועבר היום ולא אכלה ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש דאמרי תרוייהו אינו לוקה ר' יוחנן אמר אינו לוקה כו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com